

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	553 - 08 - 53
Дата	18 / 09 2015 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

КОМИСИЯ ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА

ДОКЛАД

за първо гласуване на Законопроект за изменение и допълнение на Закона за социално подпомагане, № 502-01-65, внесен от Министерски съвет на 05.08.2015 г.

Комисията по труда, социалната и демографската политика на свое редовно заседание, проведено на 16 септември 2015 г., разгледа Законопроект за изменение и допълнение на Закона за социално подпомагане, № 502-01-65, внесен от Министерски съвет на 05.08.2015 г.

На заседанието присъстваха: г-н Ивайло Калфин, заместник министър-председател по социалната и демографската политика и министър на труда и социалната политика и г-жа Елена Кременлиева, директор на дирекция „Социално включване“ в Министерството на труда и социалната политика.

Основната цел на законопроекта е прецизиране на законовата уредба в областта на социалните услуги. Предлаганите промени са в следните направления: привеждане на нормативната уредба, свързана с регистрацията и лицензирането на лица, които могат да предоставят социални услуги, в съответствие със Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност (ЗОАРАКСД), промени в начина на събирането на таксите, заплащани от лицата, ползващи социални услуги, финансирани от държавния бюджет, както и промени, свързани с подобряване на достъпността на социалните услуги, прилагането на индивидуален подход и гарантиране на правата на потребителите.

Основните промени, предложени в законопроекта, имат за цел в Закона за социално подпомагане и в Закона за закрила на детето да бъдат регламентирани всички разпоредби, които определят условията и реда за регистрация и лицензиране на лицата, които могат да предоставят социални услуги за пълнолетни лица и за деца. По този начин правната регламентация на регистрационния и лицензионния режим за лицата, предоставящи социални услуги, ще бъде приведена в съответствие с разпоредбата на чл. 4, ал. 2 от ЗОАРАКСД, съгласно която всички изисквания, необходими за започването и осъществяването на дадена стопанска дейност, както и за извършването на отделна сделка или действие следва да са уредени със закон.

Със законопроекта се предвижда и облекчаване на процедурите за вписване в регистъра на доставчиците на социални услуги и за тяхното лицензиране. Регламентира се обмяна на информация по служебен път между Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД) и Агенцията за социално подпомагане (АСП) чрез предвиждането на възможност за служебно вписване в регистъра към АСП на лицензираните от Председателя на ДАЗД доставчици. Предлагат се и промени, свързани с отпадане на необходимостта от предоставяне на документи и информация, които са публично достъпни чрез базата данни на Търговския регистър, и се оптимизира срока за отстраняване на пропуски в приложените документи. Предлага се въвеждането на 3-годишен срок на валидност на издадените удостоверения за предоставяне на социални услуги, с което се цели постигане на съгласуваност между режимите на лицензиране и регистрация, както и по-добра защита на правата на потребителите при ползването на социални услуги, предоставяни от частни доставчици.

С цел подобряване на събираемостта на таксите за социални услуги, които са делегирана от държавата дейност, се предвижда това да се извършва от съответната община, на чиято територия се реализира услугата. От своя страна, Фонд „Социална закрила” ще има задължението да обобщава и анализира постъпилата от общините информация. Регламентира се и безплатността на социалните услуги за децата. Въвежда се условие за прекратяване на предоставянето на социална услуга – делегирана от държавата дейност, ако лицето, което ползва услугата не я е заплащало за срок по-дълъг от 3 месеца.

В дефиницията за социална услуга се въвежда изискването за прилагане на индивидуален подход към потребителя и се определят видовете услуги съобразно начина на тяхното предоставяне – в общността и в специализирани институции. Предвижда се задължително изготвяне на индивидуална оценка на потребностите от подкрепа, както и индивидуален план, разработен от мултидисциплинарен екип. За работа по случаи на деца, лица с трайни увреждания и лица, поставени под запрещение, се въвежда изискване за определяне на социален работник, водещ случая.

Важен момент от предложените със законопроекта промени, е въвеждането на ограничение в срока за настаняване в специализирани институции за деца, хора с трайни увреждания и лица, поставени под пълно запрещение – максимум до 3 години. Целта на промяната е да не се допуска трайно институционализиране, а периодично да се търсят възможности за реинтеграция и живот в общността.

Промяна се предвижда и по отношение на разграничаването на различните хипотези на ползване на социални услуги в общността и в специализирани институции от пълнолетни лица, поставени под ограничено и под пълно запрещение. В случаите на лица, поставени под

ограничено запрещение, се осигурява предимство на желанието на лицето при ползването на всички видове услуги. По отношение на лицата, поставени под пълно запрещение, се предвиждат два режима в зависимост от вида на услугата. Социалните услуги в общността (с изключение на резидентните услуги) ще се предоставят в зависимост от желанието на лицето и на неговия настойник, като в случай на липса на единно желание се взема предвид решението на настойническия съвет. Настаняването в социални услуги в общността от резидентен тип и в специализирани институции ще се извършва по съдебен ред.

Сред другите предложения за промени е въвеждането на ново задължение на АСП за поддържане на централизирана интегрирана информационна система, регламентира се и отговорността на кметовете на общини за спазване на критериите и стандартите за социални услуги, които са делегирани от държавата и местни дейности. Въвежда се и изискване възлагането на управлението на социални услуги, които са делегирани от държавата дейности да се осъществява само след като услугата вече е разкрита, както и се регламентират допълнителни мерки за контрол по отношение на доставчиците.

По законопроекта бяха предоставени становища от Държавна агенция за закрила на детето, Национално сдружение на общините в Р България, Българска стопанска камара и представители на неправителствения сектор - Национална мрежа за децата, Български център за нестопанско право, Фондация „Светът на Мария”, Българска асоциация за лица с интелектуални затруднения. Законопроектът е обсъден и в рамките на Националния съвет за тристранно сътрудничество и Националния съвет за интеграция на хората с увреждания.

Като положителна стъпка се оценява въвеждането на индивидуален подход, базиран на оценка на потребностите на потребителите на социални услуги, изискването за работа на мултидисциплинарен екип и определяне на „водец социален работник” за работа по всеки отделен случай, разширяването на ангажираността на кметовете на общини в процеса на предоставяне на социални услуги, облекчаването на процедурите за лицензиране и регистрация на доставчиците на социални услуги. Държавната агенция за закрила на детето и Националната мрежа за детето изразяват своята подкрепа за въвеждането на 3-годишен срок за настаняване на деца в специализирани институции, с което се синхронизира разпоредбата на чл. 25 от Конвенцията на ООН за правата на детето за осъществяване на периодичен контрол на обстоятелствата, довели до настаняване на дете извън семейството.

Критичните бележки към законопроекта, изразени в получените становища, са по отношение на липсата на цялостна концептуална визия за развитие в сферата на социалните услуги, необходимостта от разработване на ясен финансов регламент на потребителите към всички доставчици, а не само към тези, които оперират с държавни средства; липсата на

регламент за функционирането на интегрираните социални услуги, разбирани като кръстосване на системите и механизмите за финансиране. Обръща се внимание на факта, че след изтичането на 3-годишния максимален срок за настаняване в специализирани институции не се предвижда предоставянето на услуги, особено в случаите, при които няма други възможности за полагане на грижи за съответните лица.

По време на проведената дискусия беше отбелязано, че се подготвя нов Закон за социалните услуги, който ще регламентира една по-широка рамка на механизмите на функциониране на социалните услуги. Като най-съществена забележка към законопроекта, посочена от представителите на ПГ на ГЕРБ, както и от неправителствените организации, е наличието на противоречие между разпоредбите на чл. 16 до чл. 16г от законопроекта, в които се регламентират въпроси, свързани с ползването на социални услуги от лица, поставени под запрещение и чл. 12 от Конвенцията за правата на хората с увреждания, съгласно който държавите-страни по Конвенцията имат задължение да премахнат режимите на настойничество и да регламентират система за оказване на подкрепа при вземане на решения и лично упражняване на права от хора с увреждания. Липсва съгласуваност и с подготвяния от Министерството на правосъдието проект на Закон за физическите лица и мерките за подкрепа, с който се предвижда отпадане на запрещението. Други забележки бяха отправени по отношение на липсата на допълнителен ред за подновяване на услугата в случай на нейното прекратяване поради неплатена такса за срок по-дълъг от 3 месеца, както и във връзка с въведеното изискване за възлагане на управлението на социалните услуги, делегирани от държавата дейности само след като услугата вече е разкрита, с което се ограничават възможностите за създаване на публично-частни партньорства.

След приключване на обсъждането и гласуване с резултати: „За” – 14 гласа, „Против” – 0 гласа и „Въздържал се” – 1 глас,

Комисията по труда, социалната и демографската политика прие следното становище:

Предлага на Народното събрание да подкрепи на първо гласуване Законопроект за изменение и допълнение на Закона за социално подпомагане, № 502-01-65, внесен от Министерски съвет на 05.08.2015 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Д-Р ХАСАН АДЕМОВ